

el carrer

periòdic català d'esquerra

Redacció i Administració:
Sant Gregori, 8, baixos

10 cèntims

Any 2

Vilanova i Geltrú, 15 de Gener de 1931

Núm. 3

*Les idees perquè vencin cal
suar-les, cal sotrir-les; els
destins del món no es donen
ni als ganduls ni als covards.*

JAUME AIGUADER I MIRÓ

Dels articles publicats amb o sense signatura en són responsables els seus autors

EDITORIAL

Nova etapa

Tantost la nostra publicació sols havia vist la llum dues vegades que ja ha tingut de deixar transcórrer un lapse de temps, prou, perquè marqués una fita dintre el nostre camí interromput. Ara ja no manca més que, els que entusiàsticament ens han donat el seu ajut i col·laboració per als primers números continuïn fent-ho amb la mateixa fe i entusiasme com si a cada número es tractés del primer, altrament EL CARRER es veuria impossibilitat de continuar la tasca imposada pels seus edificadors, i, més que un carrer on s'hi discuteixen amb braó totes les qüestions polítiques i socials que directa o indirectament interessin al proletari, seria un carrer on s'hi aplegaria un grup de gent, més o menys senyors que no els interessaria res en absolut i que únicament els preocuparia l'estat del temps.

El que motivà la nostra eventual suspensió no ha pas desaparegut, per contra, s'aguanta i no sabem ni podem precisar, el temps que durarà aquesta anormalitat avantdita. Si però, que seria suficient per fer-nos perdre un temps precíós i necessari que jamais podríem retrobar i que tantmateix i per moltes raons hem d'aprofitar.

Durant aquest temps s'han produït fets diversos, notes pregades que ningú ha llegit, discursos que ningú ha escoltat, polèmiques que no han interessat una rècula de coses, en fi, que pel seu caire no podem comentar i ja ho farem si ho creiem oportú quan per la successió de fets, ara futurs i allavors presents, ens facin recordar un per un, a cada u dels qui ara per l'agombolament d'idees i altres coses no tractem.

Així doncs, EL CARRER edificat de bell nou, es llença novament a la lluita amb més ardidesa, amb més braó si cal, que abans disposat a defensar tota idea que s'emmarqui dintre un esperit de llibertat i democràcia pures i sense mixtificacions, sense defellir, sense arrulir-nos, procurant treballar com més millor, per un triomf definitiu de lo nostre, no demanant a canvi res més que a cadascú s'aguanti com fins ara i amb la mateixa fermesa al seu lloc, que tothom segueixi el camí que de bell antuvi li ha estat marcat, car creiem que no serà endevades el recordar aquella dita nostra de que «al capdavañ del oac es troven les engrunes» encara que no siguin precisament les engrunes el que ens interessi.

Macià

Si Vilanova tingués la sort de comptar entre els seus fills un campió esportiu: de boxa, de atletisme, de futbol o de natació, estaria el nostre poble cofoi, de goig no cabria, i a cada moment parlaria del seu idol admirat, perquè amb ell, el nostre poble s'honoraria, i encantats sempre per les seves gestes, res ens faria de treballar hores de més, ni cobrar infims jornals, ni que els mercats, cada dia més cars, no puguí l'oubrer menjar, tampoc res ens faria que el nostre dret ciutadà fos a cada moment atropellat nostra premsa perseguida, nostra llibertat escarnida, nostres obrers empresonats i perseguits, que seria tot això comparat amb la glòria de comptar entre els vilanovins, un campió?

Vilanova, però, compta avui entre els seus fills, no un campió, no un re-

cortmant esportiu inigualable, compta amb un màrtir dels ideals de regeneració, aquest sí inigualable, i no per un sol poble, sinó per tot Catalunya i per tot el món, un defensor dels drets atropellats per una dictadura que el féu màrtir, perquè defensà, com defensa Catalunya, la seva terra, la nostra terra la que tots hauriem d'estimar, tots els que netament ens sentim catalans com ell, i és per això per l'amor vers la nostra terra i d'ell també, que l'Avi és un màrtir. Perseguit per unes lleis (bones o dolentes) fa set anys que viu sense el calor de la llar, ha sofert la duresa de les reixes de la presó en un país que oh! sarcasme, impera la democràcia, i portat de poble en poble com un ésser indesitjable, i Vilanova, el poble que el veié néixer sembla que es dongui vergonya de que el seu nom sigui registrat entre els seus naixements.

Més no temeu, D. Francesc, que en el poble de Vilanova que treballa encar-

nat amb els joves roblerts de ideals s'apleguen sota la bandera que vós empunyeu amb tanta gallardia per demanar junt amb vós els drets de ciutadania que ens pertanyen i que hi tenim el mateix dret que els pobles civilitzats i per això ens hem juntat per aplegar amb nosaltres tots els ciutadans que senten batre dintre seu els sentiments de llibertat i democràcia dignes d'un poble del nostre segle.

* * *

Els que no us defensen, D. Francesc, són els que no fan les vuit hores, els que tan els hi fa que s'apugin o no els preus de taça, els que no els preocupen els jornals grossos o petits, els que no els capfica que empresonin obrers ni que els deixin d'empresonar, que persegueixin o no la premsa i els seus escriptors, als que sols els preocupa i interessa que les accions del «Griffi» pugin força i aviat, únicament els interessaria si fossiu un campió esportiu, més ara que sou el campió de la llibertat, temen que parlant de vós els agafiïn i empresonin.

EL CARRER, però, se sent orgullós d'haver vist la llum al mateix poble que vós i treballarà per a fer sentir a tots els ciutadans, que encara queden fermes puntals que us honoren i defensen i ens sentirem orgullosos, a tot ésser-ho, de que D. Francesc Macià sigui fill de Vilanova, i ho pregona-rem aquí i a fora d'aquí i seguirem fidels als vostres consells i exemples.

Per tant, D. Francesc, no defalliu, no, que encara en el poble que vau néixer queda qui us defensarà perquè us admira i venera per la vostra fermesa, per la vostra energia i pel vostre sacrifici.

J. ILL

Clar i català

Salut! amics d'EL CARRER i al dir amics em dirigeixo a tots els que en ell ens trobarem quan el poble ens demani. Hora era ja de que puguéssim parlar clar i català. Dissortadament, però, l'oubrer català hi ha parlat molt poc amb la seva llengua, de qui és la culpa? Tots ho sabem bé prou, i convençuts que ningú la vol, la repartirem per tots i veurem com els obrers ens toca la part més petita, per que l'oubrer no ha llegit en català? Perque no ha trobat l'ambient necessari, perquè no se l'hi ha parlat com calia, perquè els nostres literats, els nostres poetes, tots els de tendències

catalanistes, no ens han parlat mai dels problemes que d'una faisó essencial ens afecta dintre els nostres anhels de classe treballadora.

Fins fa poc, el catalanisme, era patrimoni d'una gent que n'ha estat ben separada, malgrat tot, però avui no és així, avui els obrers sentim, pensem i escribim en català, perquè és una obligació que la Naturalesa ha imposat als que neixem en aquesta terra, i no hi ha cap ordre per de molt enlaire que vingui que pugui deslligar-nos d'ella. Amb tot, si la nostra premsa diària, «La Publicitat», «La Nau», «La Ciutat», dediqués una pàgina que tractés únicament dels problemes socials tal i exactament com ho fan amb els esports, lletres, art, etc. sense però, blasmar-ne, crec que seria una de les pàgines que donaria un profit a l'obra de catalanització i no passaria com ara que els obrers més o menys àvits d'interès per les coses del treball, tenim de llegir-ho en la premsa castellana.

Sortosament a Vilanova no ens podem queixar; girem el pensament vuit anys enera i veurem com havem guanyat un tant per cent ben crescut; prova palesa en són els nostres centres polítics i culturals, l'un l'antic Centre Català, clausurat per la primera dictadura, on s'hi aplegaven els catalanistes de conveniència, i que avui és el Casal Catalanista, on s'hi aplega bon nombre de socis, obrers en la majoria, l'altre, el Centre Republicà Federal, on el seu portaveu és avui redactat en català, mercès a la influència tenaç de la seva joventut, i últimament l'Ateneu amb la seva classe d'ensenyament del nostre idioma on avui passen d'un centenar els alumnes de l'esmentada classe i per últim surt aquest CARRER valent i decidit que tan bona acollida li ha dispensat el poble vilanoví.

Nosaltres, bons catalans i fermes idealistes des de les planes d'EL CARRER, encoratgem al poble de Vilanova perquè no defalleixi en la costosa tasca per la consecució de la llibertat, puix que no és possible la llibertat individual mentre el poble estigui oprimat.

B. P.

Aquest número ha passat per la prèvia censura governativa.

POLITICA SOCIAL

Esgotament de la missió històrica

dintre la producció capitalista

III i darrer

S'ha escrit abastament sobre la guerra: crec, doncs, que anomenar-la és ja suficient. Aquesta gran taca de la humanitat, que el sistema capitalista no solament no ha pogut, sinó que ni tan sols tampoc podrà esborrar, per ésser la guerra moderna, fruit natural de la competència internacional dels estats burgesos que no són altra cosa que la forma de dictadura de la classe alta sobre el proletariat, és filla adoptiva d'aquest sistema que ha sapigut científicament modernitzar-la aplicant en ella tots aquells avenços tècnics per a fer-la més mortífera i ferotge, que ja no té interès en aplicar en la producció industrial de pau.

Un altre punt, i darrer que comentarem, dels molts que demostren abastament els desventatges que ens presenta un sistema social que ja no te dret d'ésser per representar alhora un evident estancament en el progrés humà i més tard una tornada perillosa de fàcil profetitzar, és el de la formació de dues classes necessàriament antagonistes i en qual contrast està la inevitable fallida de l'actual sistema de producció.

El desenvolupament de la gran indústria significa la desaparició inevitable dels petits productors que van poc a poc engrossint les rengleres del proletariat, fins que, en el cim d'aquest desenvolupament, ens trovem en que el capital està concentrat en poques mans, mentres que la immensa majoria és representada pel que res posseeix, sinó la seva força de treball que deu vendre, per a viure, a condicions leonines a aquesta ínfima majoria d'omnipotents.

Les condicions actuals de producció no poden evidentment satisfer al proletariat i necessàriament a elles van conexas lluites i moviments polítics que amplien i profunditzen l'abim que separa la societat en dues classes. D'una part els capitalistes en nombre sempre més reduït, acumulen la quasi totalitat de les riqueses de la terra: d'altra banda les classes oprimides i en la més pregonera misèria. Enc que s'augmentin els jornals i sous, la distància que separa les dues classes, augmenta constantment tota vegada que el capital augmenta encara més que els jornals: en efecte, els petits augmentes de sou i jornals que es veuen obligats a fer per a ofegar les protestes i exigències dels que fent-ho tot no tenen res, són tot una elegant presa de pèl, ja que representant els mateixos alguns cèntims de pesseta d'augment en els costos de la mercaderia, serveixen magníficament de pretext per a justificar un augment de vàries pessetes en els preus de venda de la mateixa, de forma, que si el proletari, que és a la vegada consumidor, cobra quelcom més té contemporàniament de **gastar molt més.**

En ampliar-se sempre més la distància que separa les dues classes, s'aguditzava inexorablement la lluita entre elles, que és fonamentada precisament sobre els contrastos d'interessos, d'una banda el interès en con-

seguir del asalarat el màxim de treball amb un mínim de jornal, i de l'altre, en obtenir el màxim de jornal amb un mínim de treball.

Per això hem vist desde el naixement de la classe capitalista i consegüentment en formar-se la classe proletària, la lluita per l'augment de jornals i la reducció de la jornada de treball.

En llur desenvolupament i evolució, el mateix sistema social de producció capitalista, va fent-se els seus enemics, arruïnant l'artesanat, el petit comerciant, i el petit propietari que passen poc a poc, però en quantitat directament proporcional al fenomen de concentració de capital, a engrossir les rengleres dels asalarats.

El nombre dels magnats va reduint-se i, per contra, les rengleres dels seus enemics naturals, augmenta considerablement i, amb el sorgiment de les grans manufactures que reuneixen de vegades desenes de milenars d'obers, va adquirint una major cohesió, i van prenent perfecte consciència dels seus drets unint-se en forma sempre més compacte.

La lluita es presenta cada dia més aspre i sense quarter.

Tota victòria dels capitalistes sobre els treballadors sublevats representa un reforçament del ordre capitalista vigent en la societat actual, i per tant una major intensitat en el procés de concentració de la riquesa en poques mans. Conseqüentment un gran augment en les rengleres dels treballadors, enemics de la burgesia.

En les seves mateixes entranyes, el sistema de producció capitalista porta la mort.

Les forces sempre més poderoses del proletariat, van inexorablement conquistant les millors posicions ofensives per l'últim formidable xoc: La revolució social.

Per altre part el capitalisme que ha creat en el desenvolupament l'exèrcit dels seus mateixos enemics, ha creat també les bases econòmiques per a la realització de la societat és a dir: Centralització del capital i de la producció.

Es evident que quan més centralitzats estiguin el capital i la producció, tan més fàcil serà, per al proletariat amo del poder polític, socialitzar-los.

El proletariat deu entrar decididament en la lluita, tota vegada que el tolerar per més temps la misèria que ens porta l'anarquia en que viu la producció capitalista en dissolució i solament sostinguda per la seva organització política, representaria un pervindre de retornada perillosa en el camí del progrés i la civilització. El proletariat deu tenir coneixement de la seva pròpia missió històrica i de les necessitats no econòmiques que exigeix es possessionin de tot el poder assolible, escombrant enèrgicament en el seu camí de tots els obstacles que s'hi oposin i amb tota la força. Ho justifica el seu dret moral perquè serà l'executor de la imprescindible necessitat de l'història.

NUMEN

POLITICA INTERNACIONAL

Imperialisme britànic

Si la nostra pàtria hagués d'arribar a ésser un estat imperialista, ens planria de tenir com a pàtria una nació que subjugués una altra nació? Hem de creure que no. L'imperialisme ha d'ésser el nostre principal enemic en tot moment. I avui començarem a atacar el factor polític imperialista fent un relat breu de l'abast de l'imperialisme britànic, i direm quelcom del cas particular de la Índia.

Anglaterra ha extès les seves múltiples mans—vies de comunicació, tropes d'ocupació i tropes indígenes, missioners protestants, comerciants i element buròcrata—per totes les parts del món; Canadà els hi pertany com diverses illes de les Antilles i com Colúmbia britànica i com una de les Guayanes; això pel que es refereix a Amèrica. A la vella Europa tenen plantada la seva bandera a Gibraltar i Malta, en aquesta illa hi ha avui establert un veritable règim dictatorial. A Africa tenen avui el domini ple del Sud-Africa que compren, Transvaal, Orange, Natal i el Cap; sense comptar al sud sis protectorats més; quatre territoris a l'Àfrica oriental. El Sudà i la influència declarada oficial en tot allò que es refereix tan a la política interior com exterior d'Egipte. A Australàssia un sens fi d'illes i d'illes que farien llarga llista si ens entreteníssim a anomenar-les. Per últim a Asia li trovem el territori formidable de la Índia i la illa de Ceilà.

Anem ara a referir-nos a la situació de la Índia. Actualment i de ja fa temps i sembla que durarà, els pobles índics pateixen un veritable esclavatge. Els mateixos prínceps, rajàs i marajàs senten sobre les seves espatlles quelcom que els hi fa nosa, nosa sols mitigada per l'alegria que els hi dona poguer lluir sobre el pit qualche alta condecoració britànica. Són els representants d'aquests senyors junt amb qualche polític concordista indu que avui es troven a Londres celebrant la conferència de la Taula Rodona.

Gandhi el líder indu, patirà dins la presó al veure que els seus seguidors, els seus estimats companys de causa, van perdent la paciència i les esperances en l'acció pasiva i es preparen per una acció activa que en tenir lloc no deixarà d'ésser terrible. O bé Anglaterra deixa en pau i llibertat a la Índia, o a no tardar molts ulls meravellats veuran altre cop abrindada la foguera de la Índia que durant anys havia esdevingut caliu. Ni el canvi de Virrei que tindrà lloc a l'abril ni la concessió del règim dels dominions, podrà, al nostre entendre parar la marxa dels fets polítics indus. Anglaterra tindrà a no tardar un esplèndid lloc on maniobrar les seves forces de combat.

MARC-AURELI VILA

Llegiu i propagueu

el carrer

In memoriam

S'ha esdevingut el xxx aniversari del qui fou En Victor Balaguer, aquella ànima gran, que tan va estimar la nostra vila i que tan féu per ella dotant-la de la tan preuada Institució que porta llur nom, la qual fa que en tots moments recordem aquella dita que mantes vegades havia expressat de què Vilanova no és terra d'aduladors, però, en tenia prou i d'això s'en sentia orgullós que en els seus dies d'angoixa pogué comprovar com aquest poble que tan aimava estava en tots moments al seu costat.

Sense veure la llum primera a Vilanova fou qui més ha fet per ella; casos com aquests són contadíssims arreu del món, i a casa nostra on sembla que aquesta figura tan exemplar podia haver servit d'estímul i guiatge per a continuar l'obra per ell començada i sorgir patricis, homes de mitjans econòmics que ho realitzessin, però no ha estat així salvat unes excepcions.

Siguin doncs, aquestes ratlles, per recordar una vegada més el deure de gratitud que tenim en vers aquest gran patrici, cuidant cada u de nosaltre de portar nostra gra de rosa a la Institució per ell començada, temple obert al culte de l'art i de les lletres que serà la manera més eloqüent d'honorar la memòria del polític honrat, de l'escriptor i de l'home de pensa espiritual que malgrat la distància que ens separa, és viu i ho serà sempre mentre hi hagi cors que puguin agrair la gratitud.

EDUARD EGEA

L'error del sexe

Els homes sense les dones o les dones sense els homes són exactament com els botons sense trau: Una cosa innecessària que sols la invocació d'una mal entesa genialitat pot justificar. La dona és mòvil de la nostra vida i complement de tota acció. La influència que exerceix en nosaltres fa que sense ella resultem un ésser esguerrat. Sols els pobres d'esperit i els que se senten febles poden considerar la dona altrament. Cal doncs que ella es desvetlli.

Per conseguir això la dona té de lluitar, despendre's del seu posat d'espectadora i prendre part activa en les nostres coses, que també són les seves. Ni ella és tan fràgil com la tradició vol fer-nos creure, ni tan negada que no pugui comprendre les seves necessitats, els seus drets—que té de reivindicar sense l'interessat control del sexe contrari—i els seus deures ineludibles.

En el numerós sector de proletàries, a les quals la quotidiana tasca encara amb el món real, ja existeix una convivència forta que les porta a desitjar la lluita. Diciplinades com estan a una feina feixuga i material elles mateixes s'han sapigut disciplinar espiritualment.

Però—i m'encaro a la dona proletària perquè ja sap de què li parlo— a fi de que el seu desvetllament i la seva força pugui reeixir li cal el guiatge d'una més ampla cultura de la que per dissort—i no pas per culpa seva—posseix. Un treball de vuit hores, fort i aspre, alternant amb els deures de la llar—els fills, els germans, els pares—no deixen lleure per a ocupar-se massa de les necessitats diguem-ne espirituals. La que més fa—i sortosament no crec que n'hi hagi gaires—és cercar un consol o sotmetre's a un deure que li donen fet i pastat a base de dogmes: l'església. D'aquesta manera l'actuació de la dona proletària respon sempre a un instint de defensa; a una raó no raonada que la fa bellugar d'una faisó poc intel·ligent, tot desvirtuant les altes valors que representa. ¿Per què no ajudar-la? ¿Per què no donar-li la sensació del nostre afecte tot reconeixent la seva força política i ciutadana? Com podem deixar-la en l'amarga soledat de la llar, mentre nosaltres fem política i parlem enfàticament de coses que a tots plegats atanyen? Si ens obstinen a seguir una conducta tan absurda com la que hem portat fins ara, no ens cal estranyar que la dona mostri un recel egoïsta per tot allò que no representi la casa, la família i la vida fàcil. Sempre trobarem en front la nostra embranzida el fre sentimental d'una dona despitada i incompresa.

Per posar fi en aquest estat de coses i oferir a la dona una reparació que li devem cal que fem una activa campanya envers ella a fi de fer-la actuar en el credo germànic de totes les entitats polítiques i culturals que s'organitzin arreu de Catalunya. Cal que hi entri per la porta gran, amb uns drets i uns deures iguals als que nosaltres ens obroguem; que hi aportï la seva força femenina i el seu amor, i així de mica en mica, després de successives i ràpides evolucions la nostra col·lectivitat esdevindrà completa perquè deixarà d'ésser aquella força mixta i anèmica que es deixà portar el pro fit d'una superioritat mal entesa.

La dona proletària, la que viu el dinamisme del teler i de la fàbrica, no cal dubtar que aportarà el seu concurs a la nostra tasca. Ara que en un altre sector femení l'inèrcia o la desorientació ens oferirà una resistència difícil de vèncer.

Hi ha tot aquest estol de noies que ha forjat una vida artificial dintre del seu cervell i es llenca a viure-la amb una passió suïcida. Tota aquesta colla de dependents, de modistes i fins i tot de mecanògrafes que han crescut amb la idea de que venen al món per a posar a rèdit el seu sexe, i que saben perfectament que la prostitució o el matrimoni són les dues úniques maneres d'establir el negoci. No tenen personalitat; són un producte exòtic i exitant, però... fan bonic, molt bonic i si elles creuen que no tenen d'ésser res més que figures decoratives destinades a bellugar-se voluptuosament en l'escenari de la vida, nosaltres podem pas fer altra cosa que gaudir-les... i oblidar-les. Paden representar a la perfecció el mateix paper que les corbates de seda i les flors al trauc.

Amb tot hem de procurar que també aquestes es juntin a nosaltres. Si ens prenem la tasca seriosament el doll de frivolitat que elles aportin a la nostra obra ens la farà més agradable. Elles tot rient, tot jugant poden anar-se aclimatant al to de les nos-

tres associacions, i un dia per snobisme, l'altre per vergonya de quedar al marge, assistiran a les conferències, a les converses; i a la curta o a la llarga s'adonaran de que a nosaltres ens interessa trobar en la dona quelcom més que una famella ben conservada.

Queda un altre sector femení força numèros que s'ha de tenir en compte: la dona que no treballa, que no estudia, que no pensa. Aquest tipus de «petite bourgeoise» que llisca indolentment del camp de tennis al saló de te amb una despreocupació absoluta de tot el que no sigui el goig de viure i sense altre sentiment que allò que amanyagui la seva vanitat. No ens atreviríem a creure-la apta per influir beneficiosament en les nostres coses. Viu massa per ella mateixa. De totes maneres no fóra res estrany que el despit de veure's desplaçada la impulsés a situar-se, a pensar i a obrar—a contra-cor, potser—per posar-se a l'alçada de les circumstàncies.

Si durant anys i més anys hem tingut la dona a segon terme—cause de les petites falles de que adoleix—cal que ara treballem febrosament per aproximar-nos. No hem d'esperar que ella vingui, sinó que tenim d'anar-la a cercar. En les nostres penyes, els clubs femenins i fins i tot en les societats d'esbarjo, trobarem elements del sexe oposat que simpatitzaran amb la nostra idea. I entre aquests elements n'hi hauran a ben segur de prou capacitats per a encarcarar-los amb la responsabilitat d'un càrrec de junta en les Societats, Casals i Ateneus que treuen brotada en aquests moments per tota la nostra terra.

Sols així, fent un sol cos viu i amb tots els atributs de vida, arribarem a la nostra plenitud política forta de cos i sans d'esperit; i el nostre imprescindible complement—la dona—sabrà abrandar-nos i estimular-nos en el moment que ens calgui un noble gest de rebaldia. La raó no en té de sexe.

CARLES FARSAC I MEIFREN

Un procés revoltant

La premsa ha donat la nova, encara que sense gaire insistència de que a Viena s'ha celebrat la vista d'un procés que ha motivat, malgrat el fons de bestialitat del mateix, una certa expectació. El cas, però, repetint-ho, és d'una vulgaritat espantosa i abominable.

Un home d'una trentena d'anys, relativament intel·ligent, casat, té una propietat on dona treball solament a dones joves i d'aspecte agradable. Vint anys d'un asedi constant no tarden en caure als braços donjoaneses d'ell. Les que es resisteixen, aviat es troben que els seus serveis no interessien. Tot això durant anys i més anys. Tot vulgar sense cap espurna d'interès relatiu. A últims de l'any passat entre amb relacions amb una xicoteta de setze anys extraordinàriament bella. Al cap de poc temps amb un parlar emocionat que li fa tremolar la seva veu prima, l'assabenta de que aviat serà mare. I amb

Nota de la Redacció

Fem avinent als nostres amics i col·laboradors que dels articles publicats, amb o sense signatura, en són directament responsables els seus autors. Admetem tots els treballs que s'ens presentin per a la publicació i que s'adiguin al nostre ideari. Podrien emprar, si voleu, pseudònim, amb tot, però hauran d'anar avalats amb la signatura de l'autor, sense el qual no seràn publicats. No admetem correspondència prop de cap treball rebut.

Si algun amic o subscriptor no ha rebut qualque número que dongui el seu nom i adreça a la Radacció.

fermesa per ell inconeguda li digué que si no s'apressava a arreglar aquella situació anòmada posaria en antecedents del cas a la dona d'ell o a qui fós necessari. Es llavors com en ell madurà el projecte de desfer-se d'ella. Per simular un possible suïcidi li martellejà amb una pedra el crani fins a trencar-li i després llença el cos mort a un pou. En finalitzar tan macàbrica operació marxà tranquil·lament cap a casa seva. Dinà amb la més gran naturalitat i de sobre, també contà, mil facècies divertides.

Malgrat tot, el crim fou descobert. Ho confessa amb un civisme impressionant que té la virtut de desconcertar als qui tenen de jutjar-lo. Com es desprèn, un drama, un crim d'una bestialitat espantosa que amparant-se amb unes raons ridícules d'una possible follia o anormalitat de l'acusat l'advocat defensor pretèn de que restés impune sense l'escarment que es fa a totes llums necessari. Demana que s'el reclogui a una casa de folls o bé de curació. Un home en estat anormal, diu, amb una veu plena que vol causar impressió en els ànims dels qui tenen de decidir la sort del seu defensat, no se'l deu no se'l pot fer responsable dels actes quepuguï cometre.

Certament.—respon l'advocat defensor—Convinc que en concebre i planejar el crim l'acusat es trobava en un estat d'al·lucinació mental. Convinc que tot home que mata ho fa amb les facultats mentals desequilibrades. Altrament esdevindria una acció selvàtica. Encara més abominable en el cas present que feia víctima a una seva

víctima moral. Doblement per l'estat axitat en que la víctima es trobava i que ell no ignorava.

Un còmput de circumstàncies que fan impossible la petició del defensor. La societat té que viure lliure d'aquests éssers fastigosament abominables. Té de foragitar-los del seu si. Assegurar-se l'allunyament del seu contacte. Per això ha creat els Manicomis i les Presons. Els alienats deuen notrir als primers. Els altres, els que com l'acusat intenten viure al marge de la Llei deuen omplenar les segones. Per ells han estat fetes. Per expiar, en el forçós recul·tament en que allà es troben, les faltes que hagin comès. Obrar altrament és exposar-se a convertir la societat en una munió de folls i d'homes d'uns sentiments abominables per tots conceptes.

Fins aquí lacònic telegrama del diari. Un drama desaparebut de tothom. Fins el mateix diari s'oblida o quan menys nosaltres no sobrem trobar-ho l'endemà ni l'altre i l'altre, de publicar la sentència que requeigué en aquest procés. Nosaltres ens atreviríem a dir que segurament fou un fall absolut l'acusat.

Fiem molt poc en el valor estricte de la paraula Justícia.

Diàriament se'ns presenta en casos semblants al present, que creiem no són ni per disdir, l'avinentesa de provar el vertader alcanç que té entre nosaltres. Aquesta estratègia judicial de fer passar per foll un home de facultats normals no deu accepta-se per massa gentada pueril i innocent.

F. C. F.

Remarquem

Els nacionalistes d'Hitler, a Alemanya, es declararen, no fa molt, contra la gran pel·lícula *Res de nou a l'oest* en canvi als amics d'en Macià, que també ens diuen nacionalistes, trobem que és poc punyent i que les pel·lícules d'aquesta mena haurien de sovintejar més. Abaix les armes!

Es diu que Vilanova tindrà aviat, com a ciutat, un Sidical lliure. A l'ensens es diu que estarà integrat per elements de les cases Pirelli i Marqués. No sabem si estar contents o posar-nos sèrios. Almenys, però, sabrem de quin mena de gent ens haurem de prevenir.

«La Epoca», diari reaccionari madrileny que mai de mai ha pogut veure res que es digués català als ulls del senyor Cambó (D. Francesc de A.) li resulta simpàtic i agradable. Com és això? Gat amagat s'hi veu.

Diuen que els regidors del nostre Ajuntament es comporten amb tanta rectitud que quan interinament desempenyen determinat càrrec fins cobren els mitjos dies.

Si això fos cert, voldriem que aquesta rectitud fos en tots els ordres.

Hi ha un tinent d'alcalde que durant la passada dictadura no es movia del Casal Catalanista (allavors Foment del Ball Popular) dient mil fàstics de la Peixera. Ara en canvi a totes hores el podem veure com neda dintre d'ella.

Si els famèlics es revoltien, si irats reclamen el dret a la vida, el tros de pa de cada dia, el troç d'espai dins d'una llar, el troç d'abric contra el fred i l'impudor, i mostren els seus fills esquelètics i enfredolits aixecant-los com una bandera, l'home de dreta, dins del cau on l'ha arreconat la por, convulsionat, epilètic, mana foguejar-los fins haves-los vençut.

Encara que no confiem en l'eficàcia de les eleccions, volem un diputat proclamat amb tota llibertat i justícia, altament demòcrata i liberal i no un que recolzi la seva força damunt d'homes amb pistola.

Poble de Vilanova!! Recorda que les eleccions de l'any 23 van ésser pacífiques per la seva serenitat, puig que no va mancar qui va provocar-te.

Per haver entrat aquest número en màquina no podem donar ressenya completa de la reunió general del Casal Catalanista. Sols podem avançar que els resultats van ésser falaguers.

Cal tenir noblesa

Es una verdadera llàstima que Vilanova població obrera i demòcrata no tingui un casal català d'esquerra on tots els elements avui dispersats per les diferents entitats culturals, munió de maneres de pensar i altres polítiques les quals en realitat no responen als noms que porten ja que en elles si respira un cert malestar produït pel neguit que suposa haver de conviure dins un mateix estatge homes completament oposats als ideals dels altres. Això, crec jo, que s'arranjaria fàcilment si tots fóssim sincers i tinguéssim la noblesa i la valentia necessàries per mostrar-nos tal com som i sentim i si en una entitat l'ideal que sustenta no fos sant de la nostra devoció i ens hi trobem desplaçats, repeteixo cal tenir el valor cívic d'anar-s'en i aixecar bandera apart, no com fan molts que s'estenten en volguer posar la seva política en entitats on s'hi respira un ambient oposat al seu. Lo que coneixen aquests senyors en la seva manera de procedir és no viure tranquils ells i no deixar que s'imposi la raó deixant el camp lliure als que senten amb fe un ideal de llibertat i democràcia; perquè entestar-se amb aquesta obsessió de volguer que les coses segueixin el mateix curs de anys enrera? que no us doneu compte que la joventut sent amb ànsia altres neguits de llibertat? deixeu en bonhora que tot segueixi el seu curs i no us volgueu imposar ni seguir d'obstacle al camí que ens guia el nostre sentiment patri, jo els pregaria i farien noblement que si no s'hi troben bé i es creuen handicapats per a imposar la seva política en un lloc aixequin bandera apart com he dit abans, i tots hi guanyarem, ells i nosaltres, les circumstàncies que a través exigeixen una sinceritat, cal que hom es descari i no tingui por en dir-se el que és i el que sent, així conseguiriem que les entitats responguessin al nom que porten i aplegarien els elements que avui per recels i desconfiança han de veure's privats d'un lloc on poguer treballar en profit d'un ideal, a baix d'una vegada l'hipocresia i la política de conveniències.

C. MARTÍ

Per causes alienes a la nostra voluntat no podem publicar l'article del Dr. Jaume Aiguader i Miró

El partit monàrquic català

III

Després de la vexant i humiliant dictadura, la fòbia exacerbada de la qual s'abraonà a tot el nostre, confiàvem que tots els partits polítics catalans es posarien de comú acord, almenys, en considerar que era necessària l'unió a fi de poder fer convergir llurs esforços i arribar a aconseguir l'enderrocament del règim imperant.

Deixant de banda els errors funestíssims que la política tortuosa emprada per aquest partit abans i durant la dictadura, ha ocasionat al nostre poble, suposàvem i esperàvem que rectificant-los també ells formarien part en aquesta unió sagrada, a la qual creiem que devien pertènixer-hi no tan sols per a esvaïr els recels justificats del poble per les seves actuacions passades, sinó també per a poder demostrar que la catalanitat que ells proclamen a tothora reflex d'un ferm sentiment.

Malauradament ens vàrem equivocar, equivocació, però, que ha estat comparada per gairebé tots els seguidors d'aquest partit: tan arrelada era la convicció i confiança que tenien que l'unió seria un fet.

Sembla, però, que després de tot el passat no hi hauria d'haver cap home català que pogués, no solament col·laborar, ni tampoc tenir cap classe d'afecte a les institucions que empraven i protegien totes les malifetes dictatorials, en considerar per altra banda que no pot de cap manera haver-hi un català conscient amb aquests sentiments, molt menys podem arribar a creure un partit constituït amb homes que tot dient-se catalanistes emparen i protegeixen l'estructuració actual.

Acceptem el que dins les variades formes de catalanisme hom defensés i propagués un règim monàrquic, el que no comprenem és que dient-se'n ajudin amb totes les seves forces al règim vigent. Seria convenient a les pàgines del diari d'aquest partit, recordessin amb assiduitat als seus llegidors no solament el que hem sofert durant la dictadura, sinó tots els greuges que portem rebuts d'ençà que estem sota el seu jou, i per acabament posar altra vegada, però, en lletres de motllura ben grosses, el memorable discurs de la Diputació, que tots hauriem de tenir-lo sempre ben present, ja que si no hagués hagut cap més causa, sols aquest fet hauria d'haver portat a una unanimitat absoluta de tots els partits catalanistes per ajuntar-nos amb aquest programa mínim el qual havem tan anhelat, car, fins en el terreny de la màxima tolerància ens hauriem explicat, no justificat, l'adhessió dels elements monàrquics als principis bàsics d'aquesta idea, però, mai no hauriem cregut que després del succeït en el període dictatorial, aquells elements de suposada bona fe, es sotmetessin encara mansòiamment, sota el desprestigi de l'actual dinastisme imperant.

X. X. X.

L'home que ven el seu vot fa pudor de moltó

La bona premsa

No podíem sopsar que arribés un dia que aquest periòdic de caire esquerrà es veiés en el cas de fer de portaveu dels catòlics vilatans.

Malgrat tot és així, car el defensor local en comptes de fer política doctrinària i d'orientació a la massa catòlica s'entreté; i de quina manera en bescantar i combatir a tot có que va contra l'establer, ja sien idees, ja sien homes o estaments, invocant en la seva pereoració i com a mitjà de defensa el mot ordre el qual els vé com l'anell al dit i sovint el fan servir de «tabú» els dretistes.

Amb el fi d'ensenyar a aquest confrare vilatà el que caldria fer per a situar-se i actuar, molt ens plau copiar literalment un article publicat en la fulla dominical de la parroquial església de Sant Pere el Real de Madrid.

Aquest article no hi ha necessitat de comentar-lo, és suficient meditar-lo bé i amb parsimònia rellegir els seus paràgrafs. Nosaltres en aquest cas sols fem remarcar l'enorme diferència d'apreciació que hi ha entre els dirigents catòlics que l'empraren i el feren arribar als seus feligresos i el criteri que tenen els que dirigeixen i porten el timó del nostre país prou lloat i ponderat bisetmanari local.

«Aunque ya van estando un poco lejos aquellos años en que el vulgo español no acertaba a separar la política de la religión y alimentaba la creencia de que la religiosidad de nuestro pueblo estaba vinculada a determinada forma de gobierno, no por eso se han disipado todas las sombras de error ni entienden todos con claridad bastante el valor trascendente de la religión sobre la política.

¿República? ¿Monarquía? Lo que el pueblo quiera. No es pecado ser monárquico ni ser republicano. Lo mismo puede ser santo un republicano que un monárquico. Los pueblos tienen derecho a elegir la forma de régimen que más conveniente juzguen para el bien estar de los ciudadanos.

Lo disparatado y absurdo es creer que la religión debe cambiar con el cambio de régimen, o creer que la religión alcanza vida más próspera en un régimen que en otro, o que la religión tiene preferencias por una determinada forma de gobierno.

Nada de eso. La religión quiere y procura que se salven todos los hombres, blancos, negros, amarillos, monárquicos, asiáticos, republicanos, europeos o lo que sean. Así como Dios envía el sol todos los días para buenos y malos, así la religión verdadera quiere que la luz de la verdad llegue a todas las inteligencias, sean cuales fuesen las opiniones políticas de los hombres.

La religión deja en libertad absoluta y plena las conciencias creyentes para que eligen los gobernantes que les han de procurar los bienes necesarios de la vida y dirigir sus esfuerzos a la consecución del bienestar terreno.

¿Republicano? ¿Monárquico? Lo que quiera con tal de que sea buen cristiano. Es lo único necesario e invariable.

X.